

## การจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ

ภมร สุราวุธ, ส.บ.<sup>1</sup>, พุทธิไกร ประมวล, วท.บ., สม.(ชีวสถิติ), สด.<sup>2</sup>,  
วิเชียร ศรีหนาจ, ปร.ด.(วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม)<sup>3</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทสถานการณ์ การพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูล และประเมินผลการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดศรีสะเกษ แบ่งเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาบริบทสถานการณ์การจัดการสิ่งปฏิกูล เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหาร อปท. 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเพื่อสรุปผล ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูลของ อปท. ตามกระบวนการพัฒนาแบบ PAOR เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหาร อปท. และ জনท.ผู้รับผิดชอบการจัดการสิ่งปฏิกูลของ อปท. 70 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสรุปผล และระยะที่ 3 การศึกษาผลการรูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูลที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 44 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้สถิติ Paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดศรีสะเกษ ยังมีข้อบกพร่องสิ่งปฏิกูลยังไม่เพียงพอ มีการลักลอบเทสิ่งปฏิกูลในพื้นที่สาธารณะของผู้ประกอบการรถสุบส้วม และยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายที่จริงจัง รูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและเป้าหมาย 2) การวางแผนยุทธศาสตร์และแผนงบประมาณ 3) การจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย 4) การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม 5) การขออนุญาตใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ 6) การพัฒนาระบบการจัดการ 7) การสร้างความตระหนักและให้ความรู้ 8) การติดตามประเมินผล 9) การตั้งข้อบัญญัติและการบังคับใช้กฎหมาย และ 10) การขยายผลและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มากกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีผลสำเร็จการก่อสร้างข้อบัญญัติสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มขึ้น 2 แห่ง รวมทั้ง 18 แห่ง ใน 16 อำเภอ

**คำสำคัญ :** การจัดการสิ่งปฏิกูล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, จังหวัดศรีสะเกษ

<sup>1,2,3</sup> นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

E-mail: <sup>1</sup>[surawut2508g@gmail.com](mailto:surawut2508g@gmail.com), <sup>2</sup> [putthikrai.pramual@gmail.com](mailto:putthikrai.pramual@gmail.com), <sup>3</sup> [Wichien\\_sr@hotmail.com](mailto:Wichien_sr@hotmail.com)

## Human Excreta Management of Local Administrative Organization in Sisaket Province

Pamorn Surawut, *B.P.H.<sup>1</sup>*, Putthikrai Pramual, *Bs.c., M.P.H (Biostatistic), Dr.P.H.<sup>2</sup>*,  
Wichien Srihanaj, *Ph.D (Environmental Engineering)<sup>3</sup>*

### Abstracts

This research and development study aimed to examine the contextual situation, develop a model for human excreta management, and evaluate the human excreta management performance of Local Administrative Organizations (LAOs) in Sisaket Province. The study was divided into three phases: Phase 1 involved studying the contextual situation of human excreta management. Data was collected through in-depth interviews with 20 LAO executives. Content analysis was used to summarize the findings. Phase 2 focused on developing a human excreta management model for LAOs using the PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect) development process. Data collection methods included in-depth interviews, focus group discussions, and participatory observation. The participants were 70 LAO executives and officials responsible for human excreta management. Content analysis was employed to summarize the results. Phase 3 examined the outcomes of the developed human excreta management model. The sample group consisted of 44 human excreta management chief executives and public health or environmental officers. Data was collected using questionnaires. The analysis compared the results in terms of input factors, processes, and outputs using Paired t-test statistics.

The research findings revealed that Sisaket Province had insufficient sewage treatment facilities. There were instances of illegal dumping of waste in natural forest areas by septic tank truck operators, and law enforcement was not stringent. The developed sewage management model for local government organizations in Si Sa Ket Province comprised 10 components: 1) Policy and goal setting, 2) Strategic and financial planning 3) building the Human Excreta Management committee, 4) Collaboration and Participation, 5) Public land management, 6) Management system development, 7) Public awareness and health promotion, 8) Monitoring and evaluation, 9) Legal enforcement, and 10) Scaling and Experience sharing. After implementing the developed model, the sample group showed significantly higher scores in input factors, processes, and outputs compared to pre-implementation, with a statistical significance of 0.05. Additionally, the construction of sewage treatment facilities by local government organizations increased by 2, bringing the total to 18 facilities across 16 districts.

**Keywords:** Human Excreta Management, Local Administrative Organization, Sisaket Province.

---

<sup>1,2,3</sup> Public Health Technical Officer, Professional level, Sisaket Provincial Health Office.

E-mail: <sup>1</sup>[surawut2508g@gmail.com](mailto:surawut2508g@gmail.com), <sup>2</sup> [putthikrai.pramual@gmail.com](mailto:putthikrai.pramual@gmail.com), <sup>3</sup> [Wichien\\_sr@hotmail.com](mailto:Wichien_sr@hotmail.com)